

Pripombe: močan, težak, neroden za postavitve.

Wild Country Gemini 200 x 117 cm notranje površine, PO, teža 2,4 kg, 1 Vho, 1 P, geodetski s 3 palicami, enoplastni Gore-Tex. Pripombe: lahek, lahko postavljen, zelo stabilen, za 2 osebi, morda potrebuje še snežno prevleko.

Wild Country High Altitude Gemini 198x117cm notranje površine, PO, teža 1,9 kg, 1 Vho, preprosta kupola z 2 palicama, enoplastni Gore-Tex. Pripombe: lahek, lahko postavljen, zelo stabilen, utesnjen, za 2 osebi, dobro zavetišče v sili.

Bibler Tent približno 200x135 cm notranje površine, PO, teža 1,9 kg, 1 Vho, preprosta kupola, enoplastni Toddtext. Pripombe: lahek, lahko postavljen, za 2 osebi, oteženo kuhanje, dobro zavetišče.

Naslovi trgovcev s šotori, opisanimi v preglednici:

ZDA:

North Face - 999 Harrison Street, Barkel, CA 94710.

Wild Country USA, 27 Whitelaw Drive, Centre Conway, NH 03813.

Bibler Tents 5441/D Western Avenue Dept. A3, Boulder CO 80301.

VELIKA BRITANIJA:

Phoenix Mountaineering, Coquetdale Trading Estate, Amble, Morpeth, Northumberland NE 65 OPE.

North Face, c/o First Ascent, Unit 2 Lime Tree Business Park, Matlock, Derbyshire DE 4 3EJ.

Wild Country USA, Meverill Road, Tideswell, Derbyshire SK 17 8PY.

Prevod in komentar: Tone Golnar

ZDAJ NATANČNO VEMO, NA KAKŠNO POT GREMO

ZAHTEVNE IN ZELO ZAHTEVNE POTI

Komisija za pota in Komisija za Gorsko reševalno službo Planinske zveze Slovenije sta na podlagi sklepov seje Glavnega odbora Planinske zveze Slovenije z dne 17. maja 1986 sprejeli napotke za kategorizacijo planinskih poti in za preventivno dejavnost na planinskih poteh. Popisi na terenu so bili opravljeni v letih 1988, 1989 in 1990, pri tem pa so članom komisije za pota pomagali markacisti, ki skrbje za te poti, poznavalci teh poti in gorski reševalci, ki pokrivajo ta območja. Popisi po terenu so se zaradi različnih vzrokov zavlekli na obdobje treh let. Kljub dolgemu obdobju od izdaje napotkov do posameznih razgovorov na terenu imamo končno pred seboj seznam kategoriziranih planinskih poti.

Vsaka kategorizirana pot bo na izhodišču označena z dodatno tablo o zahtevnosti posamezne poti.

V planinskih kartah bodo te poti označene črtkasto za zahtevne poti in pikčasto za zelo zahtevne poti, in sicer na predelih, zaradi katerih je neka pot zahtevna ali zelo zahtevna.

Pri sami kategorizaciji želimo poudariti še nekaj: kategorizacija planinskih poti velja le za poletno sezono! Zimske in nenormalne vremenske razmere težavnost poti močno spremenijo. Predvsem v zimskem času so markacije in varovalne naprave večinoma pod snegom. Za večino poti predvsem v visokogorju, kjer je tudi glavnina kategoriziranih planinskih poti, je v takih primerih potrebna alpinistična oprema in ravnanje za gibanje v zimskih razmerah.

Vse poti, ki so označene kot zahtevne ali zelo zahtevne, komisija za pota pri PZS tudi odsvetuje kot primerne za sestop.

KATEGORIZACIJA PLANINSKIH POTI

Planinske poti se delijo glede na zahtevnost v tri skupine, na lahke, zahtevne in zelo zahtevne poti. Kategorizacija je namenjena široki planinski javnosti, da bi se planinci že pri načrtovanju poti lahko odločili za smer vzpona in sestopa ter jo prilagodili svojemu planinskemu znanju, pripravljenosti in opremljenosti. Zahtevne in zelo zahtevne poti so na začetku označene

poleg običajne table, ki nam pove smer poti in čas hoje, še z dodatno tablo, ki nas opozori na težavnost naše poti.

Vse te naloge opravlja Komisija za pota pri PZS z namenom, da bi zmanjšali število nesreč v gorah.

Lahka pot je pot, kjer si pri hoji ni potrebno pomagati z rokami. Kadar taka pot preči strmo pobočje, je dovolj široka, da omogoča varno hojo tudi manj izurjenim planincem. Od njih zahteva le pazljivost in telesno kondicijo.

Primeri lahkih poti: Koča pri Savici - Dom na Komni, Dom v Kamniški Bistrici - Kamniško sedlo, Dom na Sviščakih - Snežnik. Lahka pot ni posebej označena.

Zahtevna pot vodi prek težjih mest, kjer si zaradi varnosti pomagamo z rokami. Morebitne varovalne naprave so namenjene varnosti planinca in niso nujno potrebne za premagovanje težjih mest.

Primeri zahtevnih poti: Pot čez Komarčo, Dom na Kališču - Storžič, Kocbekov dom na Korošici - Ojstrica. V izhodiščih takih poti je na tabli opozorilo »Zahtevna pot«.

Zelo zahtevna pot je tista pot, kjer je raba rok pri hoji nujno potrebna. Varovalne naprave omogočajo prehod težjih mest, kjer bi bilo sicer potrebno varovanje s plezalno vrvjo. Pogosto je na taki poti potreben cepin, včasih potrebujemo celo dereze in čelado. Primerna je le za dobro izurjene ter dobro fizično pripravljene planince. Ni za vrtoglave.

Primeri zelo zahtevnih poti: Tominškova pot iz Vrat na Triglav, »Jeseniška« pot v Prisojniku, Kremzarjeva pot na Kočno. V izhodiščih takih poti je na tabli opozorilo »Zelo zahtevna pot«.

JULIJSKE ALPE - TRIGLAVSKA SKUPINA

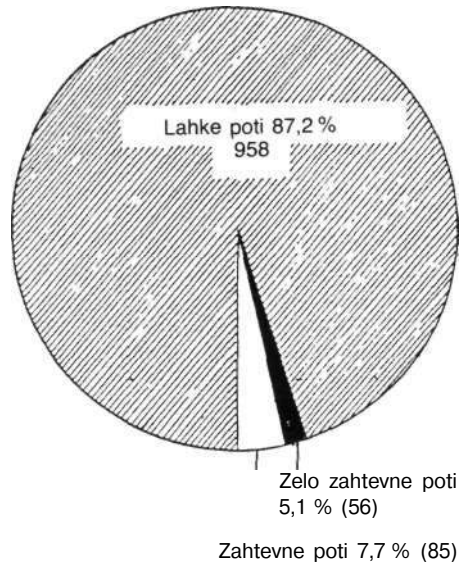
1. Aljažev dom v Vratih (1015 m) - Begunjski studenec (2100 m) - Triglavski dom na Kredarici (2515 m) - »Tominškova pot« - 5 ur; zelo zahtevna pot (police v Cmirovi severni steni; »Hudičev žleb«, Snežišča); Planinsko društvo Ljubljana-Matica.

2. Aljažev dom v Vratih (1015 m) - v Plazičih (1200 m) - Prag (1580 m) - Begunjski studenec (2100 m) - priključek na Tominškovo pot - »Pot čez Prag« - 4 ure; zahtevna pot (odcepi poti v pečevju pod Triglavsko steno; vzpon čez Prag »Medvedovo skalo); snežišča v grapah in pod steno); Planinsko društvo Ljubljana-Matica.

3. Dom Planika (2404 m) - Triglavski dom na Kredarici (2515 m) - 1 ura; zahtevna pot (pe-skaste police »Štapce« pod vzhodnem vzvodne stene Malega Triglava); Planinsko društvo Gorje.

4. Dom Valentina Staniča (2332 m) - Rž (2441 m) - Triglavski dom na Kredarici (2515 m) - 1 ura; zahtevna pot (greben Rži); Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela.

ŠTEVILO ZAHTEVNIH IN ZELO ZAHTEVNIH PLANINSKIH POTI V SLOVENIJI

5. Triglavski dom na Kredarici (2515 m) - Mali Triglav (2725 m) - Triglav (2864 m) - 1 ura; zelo zahtevna pot (v celoti); Planinsko društvo Ljubljana-Matica.

6. Dom Planika (2404 m) - Mali Triglav (2725 m) - priključek na pot Kredarica - vrh Triglava - 1.30 ure; zahtevna pot (drobljivo pečevje Malega Triglava); Planinsko društvo Gorje.

7. Dom Planika (2404 m) - Triglavska (Bovška) škrbina (2659 m) - na vrhu škrbine priključek na pot Dolič-vrh Triglava - 1.30 ure; zelo zahtevna pot (v celoti); Planinsko društvo Gorje.

8. Vodnikov dom na Velem polju (1805 m) - Konjsko sedlo (2020 m) - Dom Planika (2404 m) - 1.45 ure; zahtevna pot (skalna polica na severnem obrobju Vernerja); Planinsko društvo Gorje.

9. Tržaška koča na Doliču (2151 m) - Dom Planika (2404 m) - 2 uri; zahtevna pot (polica prek skalne ostroge pod Rjavcem); Planinsko društvo Gorje.

10. Tržaška koča na Doliču (2151 m) - Planja (2520 m) - Triglav (2864 m) - 2.30 ure; zahtevna pot (odcep od melišča do vrha); Planinsko društvo Gorje.

11. Zasavska koča na Prehodavcih (2071 m) - Tržaška koča na Doliču (2151 m) - 2.30 ure - »Pot Mire Marko Debelakove«; zelo zahtevna pot (sistem polic v severni steni Kanjavca; snežišče); Planinsko društvo Radeče.

12. Zatrej Zadnjice (960 m) - Komar - Tržaška koča na Doliču (2151 m) - 2.30 ure; zelo zah-

tevna pot (del poti čez Komar); Planinsko društvo Gorje.

13. Sedlo Luknja (1758 m) - Plemenice - Planja (2520 m) - priključek na pot Dolič-vrh Triglava - 4 ure; zelo zahtevna pot (strma stena nad Luknjo ter prek zahodnega grebena); Planinsko društvo Šmarna gora.

14. Tržaška koča na Doliču (2151 m) - vrh Kanjavca (2568 m) - 1.30 ure; zahtevna pot (stena pod vršnim grebenom); Planinsko društvo Gorje.

15. Dom Valentina Staniča (2332 m) - Spodnja Vrbanova špica (2299 m) - 2 uri; zelo zahtevna pot (greben med Visoko in Spodnjo Vrbanovo špico); Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela.

16. Dom Valentina Staniča (2332 m) - Dovška vrata (2305m) - Rjavina (2532m) - 2 uri; zahtevna pot (del od vznožja Rjavine do vrha); Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela.

17. Dom Valentina Staniča (2332 m) - Cmir (2393 m) - 2 uri; zahtevna pot (navpična stena v grebenu); Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela.

18. Pikel (2100 m) - odcep od poti Kot-Dom Valentina Staniča - Rjavina (2532 m) - 1.30 ure; zelo zahtevna pot (kamini v severnem ostenju Rjavine); Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela.

19. Aljažev dom v Vratih (1015 m) - Bivak IV na Rušju (1980 m) - Zadnji Dolek - Škrlatica (2738 m) 5-6 ur; zelo zahtevna pot (del južne stene nad meliščem z značilno trebušasto ploščo; snežišča); Planinsko društvo Mojstrana.

20. Koča pri Savici (660 m) - Komarča - Črno jezero - Koča pri Triglavskih jezerih (1683 m) - 3.30 ure; zahtevna pot (odcepi v stenah Komarče); Planinsko društvo Ljubljana-Matica.

21. Koča pri Triglavskih jezerih (1683 m) - preval Štapce (1851 m) - Mala Tičarica (2071 m) - 1 ura; zahtevna pot (stena pod prevalom Štapce); Planinsko društvo Ljubljana - Matica.

22. Kovinarska koča na Zasipski planini (892 m) - Lipanska vratca (cca 1900 m) - odcep za Debelo peč in Blejsko kočo na Lipanci - 3 ure; zahtevna pot (snežišča v grapah in strmi skalni del pod Lipanskimi vrati); Planinsko društvo Bled.

23. Blejska koča na Lipanci (1633 m) - Srenjski preval (1990 m) - Studorski preval (1892 m) - priključek na pot Rudno polje-Vodnikov dom - 4 ure; zahtevna pot (strma, s stenami prekinjena pobočja Malega Draškega vrha med Srenjskim in Studorskim prevalom); Planinsko društvo Bled.

24. Blejska koča na Lipanci (1633 m) - Mrežce - Lipanski vrh (1983 m) - 1.30 ure; zahtevna pot (skalni odlomi v Mrežcah); Planinsko društvo Bled.

MARTULJSKE GORE IN ŠKRLATICA

1. Koča v Krnici (1218 m) - vrh Lipnice (2418 m) - Špik (2472 m) - 4-5 ur; zahtevna pot (skalni odstavki v grebenu Lipnice); Planinsko društvo Gozd-Martuljek.

2. Smerna tabla za Špik (30 min. od vršiške ceste) - Kačji graben - Špik (2472 m) - 4 ure; zahtevna pot (korito pod škrbino med vrhovoma Lipnice in Špika); Planinsko društvo Gozd-Martuljek.

3. Koča v Krnici (1218 m) - vrh Kriške stene (2301 m) - 3 ure; zelo zahtevna pot (stena v celoti in snežišče pod njo); Planinsko društvo Kranjska gora.

4. Rob Kriške stene (2301 m) - Rdeča škrbina (ca. 2500 m) - Dolkova špica (2582 m) - 1.30 ure; zahtevna pot (melišče na jugozahodni strani Dolkove špice; drobljiv, rdeč žleb v škrbini); Planinsko društvo Mojstrana.

5. Rdeča škrbina (cca 2500 m) - odcep poti na Dolkovo špico - Zadnji Dolek - priključek na pot Bivak IV - Škrlatica (2738 m) - 30 min.; zahtevna pot (žleb v Rdeči škrbini; snežišče v Zadnjem Dolku); Planinsko društvo Mojstrana.

6. Gozd-Martuljek (750 m) - Zgornji Martuljov slap (izvir Martuljka) (1200 m) - 1.30 ure; zahtevna pot (grapa nad dolino potoka); Planinsko društvo Gozd-Martuljek.

SKUPINA RAZORJA IN PRISOJNIKA

1. Tičarjev dom na Vršiču (1620 m) - Sovna glava (1748 m) - Prisojnik (2547 m) - »Kopiščarjeva pot«, imenovana tudi »Jeseniška« - 4 ure; zelo zahtevna pot (strma stena nad meliščem in kamin pod prednjim oknom); Planinsko društvo Jesenice.

2. Koča na Gozdu (1226 m) - Prisojnik (2547 m) - »Hanzova pot« - 4-5 ur; zelo zahtevna pot (vsa pot od slapa do vrha); Planinsko društvo Kranjska gora.

3. Odcep od Hanzove poti - priključek na Kopiščarjevo pot - »Varianta« - 1 ura; zahtevna pot (v celoti); Planinsko društvo Kranjska gora.

4. Stenarska vratca (2295 m) - Križ (2410 m) - 30 minut; zahtevna pot (gruščnate police in skalni pragovi pod vrhom Križa); Planinsko društvo Radovljica.

5. Pogačnikov dom na Kriških podih (2052 m) - preval Planja (2349 m) - 1 ura; zahtevna pot (odcep pod prevalom; snežišča); Planinsko društvo Radovljica.

6. Preval Planja (2349 m) - Razor (2601 m) - 1 ura; zahtevna pot (vršni del Razorja; snežišče); Planinsko društvo Radovljica.

7. Preval Planja (2349 m) - Mlinarica/Škrbina (1955 m) - 2.30 ure; zelo zahtevna pot (police in žlebovi nad Mlinarico; številna strma snežišča); Planinsko društvo PTT Ljubljana.

8. Prelaz Luknja (1758 m) - Bovški Gamsovec

- (2392m) - 1.30-2 uri; zahtevna pot (greben pod vrhom); Planinsko društvo Radovljica.
9. Preval Vrata (2180 m) - Bovški Gamsovec (2392 m) - 1.15 ure; zahtevna pot (ozke police v zahodni steni Gamsovca; greben pod vrhom); Planinsko društvo Radovljica.
10. Pogačnikov dom na Kriških podih (2052 m) - Pihavec (2414 m) - 2 uri; zelo zahtevna pot (kamin in melišče pod škrbino Čez Kamen); Planinsko društvo Radovljica.
11. Poštarska koč na Vršiču (1725 m) - Sovna glava (1748 m) - Gladki rob - mimo prednjega okna - Prisojnik (2547 m) - »Grebenska pot« - 3 ure; zahtevna pot (predel od prednjega okna do vrha); Planinsko društvo PTT Ljubljana.
12. Mlinarica (Škrbina, 1955 m) - Zadnje okno - Zvoniki (2472 m) - Prisojnik (2547 m) - »Jubilejna pot« - 2.30 ure; zelo zahtevna pot (odcep nad Škrbino; vstop v Zadnje okno in snežišče v njem; police Zadnjega Prisojnika in Zvonikov); Planinsko društvo PTT Ljubljana.
13. Gladki rob - Kranjska planina (1600 m) - Mlinarica (Škrbina, 1955 m) - priključek na pot Prisojnik-Razor- »Južna pot« - 2 uri; zahtevna pot (predel pod Mlinarico); Planinsko društvo PTT Ljubljana.
14. Kajzljeva škrbina (med Zadnjim Prisojnikom in Zvoniki) - Gladki rob - priključek na Jubilejno pot - 2.30 ure; zahtevna pot (skala nad južno potjo; kamnito pobočje pod Kajzljevo škrbino); Planinsko društvo PTT Ljubljana.
15. Odcep od južne poti na Konjski planini (1.30 ure od Vršiča) - Prisojnik (2547 m) - 2.30 ure; zahtevna pot (predel nad veliko zajedo; veliko snežišče v zajedi); Planinsko društvo PTT Ljubljana.

SKUPINA JALOVCA IN BAVŠKEGA GRINTAVCA

1. Dom v Tamarju (1108 m) - Jalovčev ozebnik - priključek na pot Zavetišče pod Špičko-Jalovec - 5-6 ur; zelo zahtevna pot (nevarnost padajočega kamenja; obsežno snežišče); Planinsko društvo Medvode. - Predlagamo, da jo opustijo kot planinsko pot.
2. Dom v Tamarju (1108 m) - slap Črna voda - Sleme (1810m) - 2.30 ure; zahtevna pot (snežišče v grapi nad Črno vodo); Planinsko društvo Medvode.
3. Dom v Tamarju (1108 m) - Srednja Ponca (2228 m) - Visoka Ponca (2274 m) - 4-5 ur; zelo zahtevna pot (vršni del Srednje Ponce; predel od Planiške škrbine do Visoke Ponce); Planinsko društvo Medvode.
4. Dom v Tamarju (1108 m) - Mali kot - Kotovo sedlo (2138 m) - 3 ure; zahtevna pot (strma grapa pod Kotovim sedlom); Planinsko društvo Medvode.
5. Dom v Tamarju (1108 m) - do vznožja Ozebnika - Kotovo sedlo (2138 m) - 3.30 ure;

zahtevna pot (melišče pod Ozebnikom; snežišče); Planinsko društvo Medvode.

6. Dom v Tamarju (1108 m) - Jalovška Škrbina (2110 m) - do poti zavetišče pod Špičko-Jalovec - 3.30 ure; zelo zahtevna pot (odcep od poti skozi Ozebnik na Jalovško škrbino); Planinsko društvo Medvode
7. Koritniška planina (1069 m) - zatrep Koritnice - Kotovo sedlo (2138 m) - 3 ure; zahtevna pot (ozka gruščnata gredina v steni Kotovega sedla); Planinsko društvo Bovec.
8. Kotovo sedlo (2138 m) - Jalovec (2643 m) - 2 uri; zelo zahtevna pot (zapadno pobočje Jalovca do Jalovčevega grebena); Planinsko društvo Medvode.
9. Kotovo sedlo (2138 m) - Rob nad Zagačami (2160 m) - Mali Koritniški Mangrt (2333 m) - Mangrt (2678 m) - 6-7 ur; zelo zahtevna pot (od Roba nad Zagačami do Mangrta); Planinsko društvo Medvode.
10. Tičarjev dom na Vršiču (1620 m) - preval Vratca (1807 m) - Mala Mojstrovka (2332 m) - »Hanzova pot« - 2.30 ure; zelo zahtevna pot (poševna grapa v severnem ostenju Mojstrovke; snežišče v spodnjem delu grape); Planinsko društvo Jesenice.
11. Tičarjev dom na Vršiču (1620 m) - Grebene (1983m) - Mala Mojstrovka (2332m) - 2 uri; zelo zahtevna pot (žleb pod sedlom Grebena; snežišča); Planinsko društvo Jesenice.
12. Koritniška planina (1069 m) - preval Čez Brežice (2038 m) - Škrbina za Gradom (ca. 2200 m) - zavetišče pod Špičkom (2010 m) - 4.30 ure; zelo zahtevna pot (stena nad snežno grapo »V Ozebniku«; pečina nad prevalom Čez Brežice in gredina okrog jugozahodne stene Malega Ozebnika); Planinsko društvo Bovec.

13. Zavetišče pod Špičkom (2010 m) - Jalovec (2643 m) - 2.30 ure; zelo zahtevna pot (žleb v južni steni Velikega Ozebnika-snežišče nad robom Loškega žleba); Planinsko društvo Jesenice.

14. Lovska koča (1490 m) ob poti Vršič-Zavetišče pod Špičko - Jelovška Škrbina (2110 m) - priključek na pot, ki pripelje skozi Ozebnik - 2.30 ure; zelo zahtevna pot (krajna poč in stena nad počjo v zahodni steni Škrbine); Planinsko društvo Jesenice.

15. Koča pri izviru Soče (876 m) - izvir Soče (980m) - 20 min.; zahtevna pot (del poti pod izviro); Planinsko društvo Jesenice.

16. Planina Zapotok (1385 m) - preval Velika Vrata (1841 m) - Bavški Grintavec (2344 m) - 3 ure; zelo zahtevna pot (strmina pod severnim grebenom in nato vsa pot na vrh); Planinsko društvo Jesenice.

17. Koritnica (460 m) - Svinjak (1652 m) - 3 ure; zahtevna pot (strmo pobočje pod vrhom); Planinsko društvo Bovec.

18. Tabor v Bavšici (701 m) - planina Bukovec (1346 m) - Vrh Ruš (1995 m) - vrh Brda (2152 m) - Mali Grintavec (2284 m) - Bavški Grintavec (2347 m) - 5 ur; zahtevna pot (odcep v Vrh Ruš; od Malega Grintavca do vrha); Planinsko društvo Bovec.

19. Odcep od poti čez Mali Grintavec - Kanski preval (2030 m) - Bavški Grintavec (2347 m) - 4.30 ure; zelo zahtevna pot (od vstopa v Kanski preval do vrha); Planinsko društvo Bovec.

20. Tabor v Bavšici (701 m) - planina Bala (1181 m) - lovska koča (1300m) - Bricelj (2346 m) - 5.30 ure; zelo zahtevna pot (od lovske kočice do vrha); Planinsko društvo Bovec.

21. Koritniška planina (961 m) - skozi snežno grapo »V Ozebniku« - preval Čez Brežice (2038) - Škrbina za gradom (2277 m) - Zavetišče pod Špičkom (2064 m) - 4.30 ure; zelo zahtevna pot (V Ozebniku; od prevala Čez Brežice do Škrbine za Gradom); Planinsko društvo Bovec.

SKUPINA MANGRTA IN PONC

1. Koča na Mangrtskem sedlu (2072 m) - Mangrt (2678m) - 1.45 ure - »Slovenska pot«; zelo zahtevna pot (od vstopa v grapo do škrbine v jugozahodnem grebenu); Planinsko društvo Bovec.

2. Koča na Mangrtskem sedlu (2072 m) - Mangrt (2678m) - 2 uri; zelo zahtevna pot (od viseče gredine do vrha; snežišče v gredini); Planinsko društvo Bovec.

KANINSKO POGORJE

1. Konec ceste v Moznici (835 m) - stena Mesnovke (1841 m) - Jezersko sedlo (1720m) - Jerebica (2125 m) - 5 ur; zahtevna pot (stena Mesnovke); Planinsko društvo Bovec.

2. Planina Goričica (1336 m) - Čuklja (1767 m) - Rombon/Veliki vrh (2208 m) - 2.30 ure; zahtevna pot (južni greben od Čuklje do vrha); Planinsko društvo Bovec.

3. Zgornja postaja žičnice (2202 m) - Škrbina pod Prestreljenikom (2292 m) - Prestreljenik (2499 m) - 1 ura; zahtevna pot (vršni greben); Planinsko društvo Bovec.

4. Koča Petra Skalarja (2268 m) - Dolgi prodi - Kaninska Škrbina (2490 m) - Visoki Kanin (2587 m) - 2.30 ure; zahtevna pot (od vstopa v žleb na koncu Dolgih prodiv do vrha Škrbine); Planinsko društvo Bovec.

5. Vrh Laške Planje (2448 m) - Črni Vogel (2422 m) - Čez Dol (2345 m) - Mali Kanin (2571 m) - Visoki Kanin (2587 m) - 4 ure; zelo zahtevna pot (v celoti); Planinsko društvo Bovec.

6. Žaga (354 m) - planina Ognjenk (1068 m) - planina Baban (1400 m) - sedlo Med Baban (2030 m) - Vrh Žlebi (2317 m) - Vrh Laške Planje (2448 m) - 6 ur; zelo zahtevna pot (odcep poti od Vrh Žlebi - vrh Kamna (2315m); Planinsko društvo Bovec.

7. Planina Goričica (1336 m) - dolina Rupe - Vrh Ribežnov (2024 m) - Črnelska Špica (2332 m) - 3 ure; zahtevna pot (del poti pod vrhom Velike špice); Planinsko društvo Bovec.

KRN

1. Drežnica (554 m) - Bivak na Črniku (1160 m) - Gomiščkovo zavetišče na Krnu (2182 m) - 5 ur; zelo zahtevna pot (od vstopa v zahodno steno do zavetišča); Planinsko društvo Kobarid.

SPODNJE BOHINJSKE GORE

1. Koče na planini Razor (1315 m) - planota Rupe - Škrbina (1910 m) - Vrh nad Škrbino (2054 m) - 2.30 ure; zelo zahtevna pot (od Škrbine do Vrh nad Škrbino); Planinsko društvo Tolmin.

KARAVANKE - SKUPINA KEPE

1. Belca (703 m) - Jepca (1587 m) - Koroška Mala Kepa (1815 m) - Kepa (2143 m) - 4.30-5 ur; zahtevna pot (odcep Mala Kepa - Kepa); Planinsko društvo Mojstrana.

2. Dovje (703 m) - planina Mlinca (1200 m) - Škrbina (2035 m) - pod Dovško Malo Kepo (2070 m) - Kepa (2143 m) - 5 ur; zahtevna pot (odcep od Gubna do Škrbine in strmine pod Dovško Malo Kepo); Planinsko društvo Mojstrana.

SKUPINA STOLA

1. Planinski dom na Zelenici (1536 m) - greben Begunjščice (ca. 1790 m) - odcep na vrh Begunjščice - 45 min., ali Roblekov dom - 15 min.

- 1.45 ure; zahtevna pot (snežišče na Velikem plazu; vesine pod grebenom Begunjščice); Planinsko društvo Tržič.

KOŠUTA

1. Veliki vrh (2088 m) - Kofce gora (1967 m) - Kladivo (2094 m) - Skrbina (1869 m) - 4 ure; zahtevna pot (sestop s Kladiva na Škrbino); Planinsko društvo Tržič.

2. Skrbina (1869 m) - Tegoška ali Pungartska gora (2025 m) - Macesje (2079 m) - Košutnikov turn (2133 m) - 4 ure; zahtevna pot (prehod z Macesja na Košutnikov turn); Planinsko društvo Tržič.

3. Dolga njiva (lovska koča 1369 m) - Košutnikov turn (2133 m) (zahodna smer) - 3 ure; zahtevna pot (odcep od južne steze do vrha); Planinsko društvo Tržič.

4. Dolga njiva (lovska koča 1369 m) - Košutnikov turn (2133 m) (vzhodna smer) - 3 ure; zahtevna pot (odcep od južne steze do vrha); Planinsko društvo Tržič.

5. Planina Korošica (1538 m) - Hajnževo sedlo (1701 m) - Veliki vrh (2088m) - 2.45 ure; zahtevna pot (strma grapa nad Hajnževim sedlom); Planinsko društvo Tržič.

STEGOVNIK

1. Kanonir/Spodnje Jezersko (765 m) - Močnikovo sedlo (1325 m) - Stegovnik (1692 m) - 2.45 ure; zahtevna pot (od konte do rame glavnega vrha); Planinsko društvo Kranj.

2. Prelaz Fevča (1480 m) - Javorniški preval (1467m) - »Pod Stegovnikom« - 2 uri; zahtevna pot (v prečenju grap in krajši skalni skok); Planinsko društvo Kranj.

OLŠEVA

1. Koča pod Olševo (1232 m) - Potočka zijalka (1700 m) - vrh Govca (1929 m) - 2.30 ure; zahtevna pot (od zijalke do vrha); Planinsko društvo Solčava.

PECA

1. Dom na Peci (1665 m) - Kordeževa glava (2126 m) - »Južna ali zavarovana pot« - 2 uri; zelo zahtevna pot (južno pobočje Kordeževe glave); Planinsko društvo Mežica.

KAMNIŠKE IN SAVINJSKE ALPE - SKUPINA STORŽIČA

1. Dom pod Storžičem (1123 m) - Žrelo - Storžič (2132m) - 2.15 ure; zahtevna pot (odcep poti pod vrhom Žrela); Planinsko društvo Tržič.

2. Dom Kokrškega odreda na Kališču (1540 m)

- Storžič (2132 m) - 1.30 ure; zahtevna pot (jugovzhodni greben Storžiča do rame); Planinsko društvo Kranj.

3. Velika Poljana (1383 m) - Psica (1769 m) - vrh Žrela (1710 m) - 3.30 ure; zahtevna pot (čez Psico do vrhe Žrela); Planinsko društvo Križne.

4. Zavetišče v Gozdu (891 m) - Ježa - Štajnarica (1410 m) - Mala Poljana (1333m) - 2 uri; zahtevna pot (čez Štajnenco); Planinsko društvo Križne.

5. Bašeljsko sedlo (1631 m) - Javorniški preval (1465 m) - 1.15 ure; zahtevna pot (snežišča in prečenje grap); Planinsko društvo Kranj.

GRINTOVČEVA SKUPINA IN VRHOVI GLAVNEGA GREBENA

1. Hotel Kazina na Jezerskem (880 m) - pod Špegovcem (1350 m) - Češka koča na Spodnjih Ravneh (1542 m) - 2 uri; zahtevna pot (odcep poti pod Špegovcem in »Hudičevi klančiči«); Planinsko društvo Jezersko.

2. Češka koča na Spodnjih Ravneh (1542 m) - Zgornje Ravni (1842 m) - Kočna (1540 m) - »Kremžarjeva pot« - 3.15 ure; zelo zahtevna pot (severovzhodni greben med Ravensko in Makekovo Kočno; žmulasti stolpi v vzhodnem grebenu); Planinsko društvo Jezersko.

3. Češka koča na Spodnjih Ravneh (1542 m) - Vratca (1802 m) - 0.30 ure; zahtevna pot (rdečkasti žleb pod Vratci); Planinsko društvo Jezersko.

4. Češka koča na Spodnjih Ravneh (1542 m) - Zgornje Ravni (1842 m) - Mlinarsko sedlo (2358 m) - 1.30 ure; zelo zahtevna pot (razčlenjeno severno ostenje Grintovca; snežišča; Planinsko društvo Jezersko.

5. Češka koča na Spodnjih Ravneh (1542 m) - vrh Žrela (1610 m) - Kranjska koča na Ledinah (1700 m) - 1 ura; zelo zahtevna pot (snežišče pred Žrelom in samo Žrelo); Planinsko društvo Jezersko.

6. Odcep od Kremžarjeve poti - Dolška skrbina (2317 m) - priključek na pot Mlinarsko sedlo - Grintovec - »Špremova pot« - 1.45 ure; zelo zahtevna pot (ozka Zdolška skrbina; zahodno skalno pobočje Grintovca; snežišče); Planinsko društvo Jezersko.

7. Mlinarsko sedlo (2358 m) - Mali Grintovec (2420 m) - priključek na Špremov pot - Grintovec (2558 m) - 2.45 ure; zelo zahtevna pot (v celoti); Planinsko društvo Jezersko.

8. Zgornja Kokra/kamnolom (580 m) - Suhadolnik (920 m) - Taška (1300 m) - Cojzova koča na Kokrskem sedlu (1793 m) - 3 ure; zahtevna pot (odsek čez Taško); Planinsko društvo Kranj.

9. Suhi dol (nad Taško) (1475 m) - Dolci (1850 m) - Kokrska Kočna (2475 m) - »Suhadolnikova pot« - 3 ure; zahtevna pot (Grdi

graben in od vstopa v pečine do rame); Planinsko društvo Kranj.

10. Ravenska Kočna (postaja žičnice) (1065 m) - Kranjska koča na Ledinah (1680 m) - »Slovenska pot« - 1.30 ure; zelo zahtevna pot (snežišče, čez pečine do ruševja); Planinsko društvo Kranj.

11. Ravenska Kočna (1065 m) - Prodi - Kranjska koča na Ledinah (1680 m) - »Lovska pot« - 1.45 ure; zahtevna pot (od pečin do spominjske plošče); Planinsko društvo Kranj.

12. Kranjska koča na Ledinah (1680 m) - Razpotje nad Ledinami (1960 m) - Križ (Koroška Rinka) (2433 m) - Kranjska Rinka (2453 m) - »Kocbek - Piskernikova pot« - 2.30 ure; zelo zahtevna pot (snežišče in od »okna« čez severno steno Križa); Planinsko društvo Kranj.

13. Jenkova planina (1480 m) - Mala Baba (2018 m) - Velika Baba (2127 m) - 2.30 ure; zahtevna pot (greben od Male Babe do vrha); Planinsko društvo Kranj.

14. Cojzova koča na Kokrskem sedlu (1793 m) - Mala vratca (1890 m) - Bivak pod Grintovcem (2104 m) - Legarji - Škrbina med Dolgim hrbtom in Štrucu (2408 m) - Skuta (2532 m) - 3 ure; zahtevna pot (pod Malimi vratci; pred in za Škrbino); Planinsko društvo Kamnik.

15. Bivak pod Grintovcem (2104 m) - Sleme (2090 m) - Mali podi - Turška gora (2251 m) - 2.15 ure; zelo zahtevna pot (v Slemenu); Planinsko društvo Kamnik.

16. Kamniška koča na Kamniškem sedlu (1864 m) - Boštjanca - Brana (2253 m) - 1 ura; zahtevna pot (v celoti); Planinsko društvo Kamnik.

17. Kamniška koča na Kamniškem sedlu (1864 m) - Boštjanca - Kotličiči (1974 m) - Turška gora (2251 m) - 2 uri; zelo zahtevna pot (od rdečih gričev do vrha); Planinsko društvo Kamnik.

18. Mali podi - Skuta (2532 m) - 1.30 ure; zelo zahtevna pot (grapa pod Strežo in čez Strežo do vrha); Planinsko društvo Kamnik.

19. Mlinarsko sedlo (2358 m) - Dolgi hrbet (2454 m) - Škrbina (2408 m) - priključek na pot Cojzova koča/Skuta - 2 uri; zelo zahtevna pot (v celoti); Planinsko društvo Kamnik.

20. Mlinarsko sedlo (2358 m) - odcep pod Škrbino - priključek na pot Mlinarsko sedlo/Skuta - 45 minut; zahtevna pot (v celoti); Planinsko društvo Kamnik.

21. Ovnov Čer - Dolci - Dolška škrbina (2317m) - 2 uri; zahtevna pot (spust v Dolce; izstop v Škrbino); Planinsko društvo Kamnik.

SKUPINA KRVAVCA

1. Škrbina nad Dolgo njivo (1870 m) - Čez Kalce - Kalška gora (2047m) - 2 uri; zahtevna pot (del pod grebenom Kalške gore); Planinsko društvo Onger-Trzin.

2. Planinski dom na Gospinci (1480 m) - Dom na Krvavcu (1684 m) - Veliki Zvoh (1972 m) - Škrbina nad Dolgo njivo (1845 m) - 2.30 ure; zahtevna pot (žleb v grebenu Ježe); Planinsko društvo Onger-Trzin.

3. Zgornja Kokra (Podlebelca - 570 m) - Roblekov kot (920 m) - Dolga njiva (1675 m) - 2.45 ure; zahtevna pot (v »Lojtri« oziroma pečine v koncu Roblekovoga kota); Planinsko društvo Onger-Trzin.

4. Kalška gora (2047 m) - Škrbina v Kalškem Grebenu (2038 m) - vrh Kalškega Grebena (2224m) - 1.15 ure; zelo zahtevna pot (v Škrbini); Planinsko društvo Onger-Trzin.

5. Cojzova koča na Kokrskem sedlu (1793 m) - Kalška gora (2047 m) - 1 ura; zelo zahtevna pot (v celoti). Planinsko društvo Kamnik predlaga, da jo opustijo kot planinsko pot; Planinsko društvo Kamnik.

6. Cojzova koča na Kokrskem sedlu (1793 m) - greben Kalške gore - Kalška gora (2047 m) - 1 ura; zelo zahtevna pot (od vstopa v steno do grebena); Planinsko društvo Kamnik.

SKUPINA MRZLE GORE

1. Frischaufov dom na Okrešlju (1396 m) - Zadnji Okrešelj (1510 m) - Kamniška koča na Kamniškem sedlu (1864 m) - 1.30 ure; zahtevna pot (severno ostenje Brane); Planinsko društvo Celje.

2. Frischaufov dom na Okrešlju (1396 m) - Gornji Okrešelj - Turški žleb - rob Malih podov (1950 m) - 2.15 ure; zelo zahtevna pot (Turški žleb v celoti); Planinsko društvo Celje.

Zdaj že pred odhodom v gore natančno vemo, kakšne težave lahko pričakujemo na poti

Foto: Joco Žnidaršič

3. Gornji Okrešelj (1500 m) - Prag (1620 m) - Mrzli dol - Mrzla gora (2203 m) - 2 uri; zahtevna pot (snežišča; odsek poti čez Prag, greben Mrzle gore); Planinsko društvo Celje.
4. Dolina Mrzlega dola - Križ (2429 m) - 2.30 ure; zelo zahtevna pot (zahodni greben Mrzle gore); Planinsko društvo Celje.

SKUPINA PLANJAVE IN OJSTRICE

1. Gostišče Rogovlc (593 m) - Robanova planina (900 m) - Molička planina (1700 m) - Sedelce (1900 m) - Kocbekov dom na Korošici (1808m) - 4.15; zahtevna pot (skalni odstavki pod Žvižgovcem; severno pobočje Črnega vrha); Planinsko društvo Celje.
2. Kocbekov dom na Korošici (1808 m) - Ojstrica (2350 m) - 1.30 ure; zahtevna pot (vršni greben); Planinsko društvo Celje.
3. Škrbina (1971 m) - Ojstrica (2350 m) »Kopinškova pot« - 2.45 ure; zelo zahtevna pot (snežišča pod severovzhodnim pobočjem Ojstrice; pot v celoti); Planinsko društvo Celje.
4. Kamniška koča na Kamniškem sedlu (1864 m) - Sukalnik - Planjava (2399 m) - 2 uri; zahtevna pot (od vstopa v steno do Sukalnika; grapa pod vrhom; snežišča); Planinsko društvo Kamnik.

SKUPINA KROFIČKE ALI GROFIČKE

1. Koča na Klemenči jami pod Ojstrico (1208 m) - Puklovec (1920 m) - Krofička (2083m) - 2.30 ure; zahtevna pot (pobočje Puklovca; od Ut do Krofičke); Planinsko društvo Solčava.

SKUPINA VELIKA PLANINE

1. Presedljaj (1610m) - Konj (1811 m) - 45 minut; zahtevna pot (skalni žleb in skala v pobočju Peči; vršni greben Konja); Planinsko društvo Domžale.

SKUPINA RADUHE

1. Koča na Grohatu pod Raduho (1460 m) - Durce (1910 m) - 45 minut; zahtevna pot (Durce); Planinsko društvo Mežica.
2. Koča na Grohatu pod Raduho (1460 m) - Velika Raduha (2062 m) - »Jurharjeva pot« - 1 ura; zelo zahtevna pot (od vstopa v steno do grebena med Malo in Veliko Raduho); Planinsko društvo Mežica.

POHORJE

1. Ruše (309 m) - Spodnji Smolnik - Šumik (1100 m) - 4.15 ure; zahtevna pot (med Malim in Velikim slapom); Planinsko društvo Ruše.

ZASAVSKO HRIBOVJE

1. Koča na Kopitniku (865 m) - vrh Kopitnika (914 m) - 0.20 ure; zahtevna pot (skalni odstavki pod vrhom); Planinsko društvo Rimske Toplice.

DINARSKO GORSTVO

1. Razdrto (575 m) - Reševnik (740 m) - Vojkova koča na Nanosu (1240 m) - 1.30 ure; zahtevna pot (čez Rebernico); Planinsko društvo Postojna.
2. Dom v Peklu (335 m) - Pekel - Pokojišče (732 m) - 2 uri; zahtevna pot (skozi Pekel); Planinsko društvo Borovnica.

ŠMARNA GORA

1. Vikrče (323 m) - Mali Turne - greben Grmade - priključek na Vestrovo pot - »Pogačnikova pot« - 30 min.; zelo zahtevna pot (od vstopa v steno »Skal« do grebena); Planinsko društvo Šmarna gora.

PREDALPSKO HRIBOVJE

1. Celje (241 m) - Zagrad - opuščen premo-govnik - Pečovnik - Hudičev graben - Celjska

koča (710 m) - 2 uri; zelo zahtevna pot (Hudičev graben); Planinsko društvo Železničar - Celje.

2. Vipava (104 m) - Žgavska vas (203 m) - Gradišče pri Vipavi (380 m) - Gradiška Tura (793m) - 2 uri; zahtevna pot (predel pod vrhom); Planinsko društvo Vipava.

Gore Severovzhodne Slovenije

1. Žetale (296 m) - prelaz Medgore (ca. 500 m) - Donačka gora - »tretji vrh« (882 m) - 2 uri; zahtevna pot (skalni zid pod vzhodjem »tretjega vrha«); Planinsko društvo Ptuj.

PLANINSKE POSTOJANKE IN VARSTVO OKOLJA

ZAVETIŠČA SKROMNIH GORNIKOV

IGOR MAHER

Namen prvih koč - zavetišč v naših gorah je bil predvsem nudenje zavetja v nočnem času ali ob neugodnih vremenskih razmerah, ki so gornike ujele na poti. Toda sčasoma je v kočeh začel prodirati dolinski standard, želeli smo si čim več udobja, kakršnega smo bili vajeni od doma. To je pomenilo večjo porabo energije, vode, večje transportne stroške in zaradi vsega tega tudi večje negativne vplive na okolje. Teh vplivov se tedaj nismo zavedali v tolikšni meri kot danes, ko so posledice človekove prisotnosti v visokogorju dobro znane. Zato moramo udobje v naših kočah zmanjšati na stopnjo, ki nam bo omogočala preživetje v času našega obiska v gorah, istočasno pa čim manj obremenjevala gorsko okolje.

Glavni okoljevarstveni problemi, ki nastajajo v zvezi s planinskimi postojankami, so naslednji:

- vizualna motnja v prostoru,
- poraba energije ter s tem onesnaževanje zraka, tal in vode,
- poraba vode in »proizvodnja« odpadne vode,
- kopičenje trdnih odpadkov,
- hrup.

Veliki objekti lahko moteče delujejo na krajinsko podobo, čemur pa se v veliki meri lahko izognemo s pravnimi načrtovanjem, prilagajanjem lokalnim razmeram, uporabo primernih materialov.

KONCENTRACIJE ŠKODLJIVIH VPLIVOV

Planinske postojanke so porabniki energije. Stopnja vpliva na okolje je odvisna od načina pridobivanja energije. Ker priključek na javno omrežje ni vedno mogoč, predvsem v višjih legah, so postojanke večinoma vezane na lastne vire. Med temi prevladujejo dieselski in bencinski agregati, ki so dejanska in potencialna obremenitev za okolje. Pretiranemu hrupu se sicer lahko izognemo s pravilno protihrupno zaščito, težja pa je zaščita pred onesnaženjem okolja z gorivom in olji, tako med obratovanjem kot skladiščenjem. Upoštevati moramo tudi, da uporaba fosilnih goriv vse bolj prispeva tudi k nezaželenemu učinku tople grede.

Sončni kolektorji na Mindelheimerski koči

Alternativni viri šele prodirajo v naš gorski svet, čeprav prvi poskusi segajo v štirideseta leta. Najprimernejša je seveda uporaba sončne energije, tako direktno (sončne celice) kot posredno prek ogrevanja vode (sončni kolektorji). Izkoriščanje energije vetra je v gorah, kjer se zračni tokovi zgoščujejo, s fizikalnega stališča ugodno; problematičen je le hrup, ki pri tem nastaja, in krajinska podoba vetrnega generatorja. Tudi izkoriščanje vodne energije (male hidroelektrarne) ima kot velik poseg v prostor svoje pomanjkljivosti. Najpomembnejši dejavnik pri energetski oskrbi postojank pa je racionalna raba energije. Na tem področju so verjetno največje rezerve.

Planinske postojanke so porabnik vode in istočasno proizvajalec odpadnih voda. Količina slednjih je odvisna predvsem od udobja, ki si ga v koči privoščimo (WC, tuš, pranje). Na visokogorskem kraškem svetu, ki ga je pri nas precej, je še posebno pomembno primerno čiščenje odpadnih voda, za kar je še vedno zelo skromno poskrbljeno. Odpadne vode vse prepogosto odteka po še ne povsem raziskanih podzemnih poteh, ki se končajo v dolinskih izvirih.

Planinske postojanke so mesto kopičenja trdnih odpadkov, tako »domaćih« kot tistih, ki jih prinesejo obiskovalci. Najprimernejša rešitev je zmanjšanje količine odpadkov, sortiranje, delna